

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Diatribai De Primis Veteris Frisiae Apostolis, Sive
Dissertationes, quibus eoru[m] anni, actus, res,
personae, loca, tempora in eorundem actis occurrentia,
discutiuntur, illustrantur, erroresque ab ...**

Bosschaerts, Willibrord

Mechliniae, 1650

54. Quo anno Sanctus Svibertus est ordinatus Episcopus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10958

Petes, cur Willibrordus non fuerit à Fratribus electus? cur non ille primò Episcopus, qui Dux totius agminis à missore erat designatus? Resp. obtitisse voluntatem Dei illum ad inuersionem sedis Ultraiectinę reseruantes. Et credibile est illos Willibrordum optasse, sed vel illo resignante, refugiente, vel etiam suadente, S. Swiberto vota obtigisse.

DISSERTATIO LIV.

Quo anno S. Swibertus est ordinatus Episcopus.

SANCTUS Swibertus electus statim in Britanniam transfretauit pergitque ad S. Wilfridum Eboracensi sede pulsam inter Mercios versantem, à quo Episcopalem consecrationem adipiscitur. Quo anno?

Ad vnum omnes quotquot hactenus in lectionem meam inciderunt, statuunt S. Swiberto Episcopalem consecrationem datam anno 695. nosque communem mentem in tabula nostra Chronologica secuti, idem proposuimus. Haustum id est ex Marcellini verbis cap. 10: *Atque ipsum (Swibertum) cum magna latitia & solennitate consecrauit (Wilfridus) Episcopum in festo S. Bartholomaei Apostoli, anno scilicet ab incarnatione Domini 695. vocatis ad se in ministerium &c.* Verum lecto attentius V. Beda negotioque aliter discusso, intellexi falsitatem in illa concordia, & Sanctum Swibertum consecratum anno 693. non 695. quod probo: Ait Beda l. 5. historie c. 12. *Quem Swibertum Britanniam destinatum ad petitionem eorum confratrum eligentium ordinauit Reuerendissimus Wilfridus Episcopus qui tunc forte patria pulsus in Merciorum regionibus exulabat; non enim eo tempore Episcopum habebat Cantia. Defuncto quidem Theodoro, sed nec dum Berthwaldo successore eius qui trans-*
mare

mate ordinandus ierat, ad sedem Episcopatus sui reuerso. Hæc Beda. Tempus verò quo Berthwaldus consecrationis Episcopalis ergò in Gallijs à Britannia aberat & quo Cantiana Ecclesia adhuc suum Antistitè nō receperat, est annus 693. Itaque consecratus est S. Swibertus anno 693. eo scilicet tempore quo Berthwaldus in Gallijs ob dictam causam he-rebat; nam nec toto eo anno, nec vltèrius à sede Cantia Berthwaldus abfuit. fuisse autem illud tempus annum 693. apertè edisserit Beda ibidem cap. 9. *Qui Berthwaldus electus est quidem in Episcopum anno Dominica incarnationis 692. die primo mensis Iulij, regnantibus in Cantia Wichtredo & Suebardo. Ordinatus autem sequenti anno 3. die Calendarum Iuliarum Dominica à Godvino Metropolitano Episcopo Galliarum & sedit in sede sua pridie Calendarum Septembrium Dominica.* Vides hic Berthwaldum electum Cantuariensem anno 693. in Gallias concessisse, ibi per aliquot menses, in quorum vno ordinatus est S. Swibertus, egisse & eodem anno in Britanniam reuersum cathedræ suæ infessionem inchoasse. Habet aliquid huic conforme Marcellinus supra, vt quod dicit se cum Swiberto venisse in conuentum Eboracensem in vigilia S. Laurentij & Swibertum consecratum in Festo S. Bartholomæi Apostoli in mense nimirum Augusto, quo nondum cathedræ suæ aderat Berthwaldus. Anno 693. Berthwaldum Episcopum inthronisatum & vacantiam Cantianam fuisse expletam, tradit & tabula Factorum Regum & Episcoporum Angliæ impressa Francofurti anno 1601.

Nec æquum erat (si rationibus agendum sit) cur in annum 695. differrent nostri Apostoli eligere Episcopum, cum hætenus plurimi essent Neochristiani & plurimi futuri, qui Chrismate egerent: Ecclesiarum consecrationes, aliaque necessaria essent forentque. Nec recte responde-tur eos consq; potuisse administrare & administrasse saluti necessaria

necessaria, baptismum, doctrinam Christianam. Sacramentum confirmationis absolutæ necessitatis non esse, id-
 eoque licite differri potuisse sicut & olim seriùs dabatur. In Ecclesijs non consecratis, potuisse ad tempus vti lapi-
 dibus portatilibus consecratis quos facile vel à Britannia
 vel vicinis Episcopis erat habere, sicuti & de facto scimus
 S. Willibrordum & S. Ewaldos altaribus portatilibus ab E-
 piscopo consecratis in prædicatione vsos fuisse. Non, in-
 quam, hoc recte responderetur; quia Clericorum ordinatio-
 nes, missiones, parochiarum institutiones, consecrationes
 Ecclesiarum, olei, altarium, Neophytorum confirmationes,
 sine inconuenientiâ, periculo & dispendio tam publicis
 quam priuatis eò vsque procrastinari aut omitti non pote-
 rant. Quæ considerantes viri Apostolici, dum ad gentium
 conuersionem irent, vel Episcopi erant vel Episcopos se or-
 dinari permittebant, vel in comitatu Episcopos habebant,
 aut quamprimum procurabant.

Ordinatus itaque est S. Swibertus anno 693. & quidem à
 S. Wilfrido apud Mercios agente. Germanam causam cur
 non ad Archiepiscopum, sed ad Wilfridum S. Swibertus
 perrexit ordinandus, aperit nobis Beda irrefragabilis
 testis verbis ex cap. 12. mox allatis. Quibus docemur fuisse
 ad eundem nostris Archiepiscopum & quidē Cantuarien-
 sem, utpote cuius ex iure erat Episcopos in Britannia con-
 secrare absentiam vero eius in Gallijs coegisse illos vltimus
 ad Wilfridum properare. Vnde merè fictitia & ridicula est
 eius facti causa quam adfert Pseudomarcellinus cap. 10.
 scilicet, graue incommodum infirmitatis Egberti Archi-
 episcopi Eboracensis quo impeditus non potuerit conse-
 crare S. Swibertum, debueritque ideo Swibertus pro-
 fectici ad Wilfridum inter Mercios versantem. Planè è si-
 gulina Marcellini hæc prodijt. Quia enim cap. 4. affirma-

rat

rat Swibertum primò Canonicum Eboracensē, postmodū
Abbatem creatum fuisse ab Egberto Eboracensi Archie-
piscopo eius magno Mecenatē: & cap. 6. ab eodem Archi-
episcopo emissum in Frisiam: præterea cap. 10. consecra-
tionis ergo rediisse Swibertum in conuentum Eboracen-
sem, vbi Egbertus Archiepiscopus residebat; perplexus
iam & non potens se extricare cur relicto adeo colendo
suo Prælato tam longo itinere ad Wilfridum perrexit, ex-
cogitat graue incommodum Egberti Archiepiscopi, sed
imperitè & mendacium (oportet enim mendacè esse sui
memorē) addens mendacio: nullus enim Archiepiscopus
Eboracensis anno 693, sedit, & non nisi longe post obitum
Swiberti; nec à tali Episcopo in Frisiam missus est Swiber-
tus, vt disser. 13. fusè est ostensum. Vide etiam disser. 31.

Sed quomodo Wilfrido fas fuit Swiberto χειροτονίαν
impertiri, cum simplicis Episcopi limites excedat? Res-
pondet Baron. ad annum 695, putari Wilfridum dum
interesset Romę Concilio ab Agathone Papa celebrato ac-
cepisse pariter ab Apostolica sede plenā authoritatē Apo-
stolicę sedis legati, qua nisus S. Swibertū cōsecrarit Episco-
pum. Nec improbable est eum accepisse post obitum The-
odori Cantuariorum Archiepiscopi qui incidit in annum
690, vsque dum Berthwaldus legitimè esset ordinatus: fre-
quenter enim ex commissione superiori loca defunctorum
Episcoporum supplebat.

Dices. Wilfridus erat per Theodorum Archiepiscopum
Cantuariensem sedis Apostolicę cum summa potestate per
totam Britanniam Legatum Episcopatu & omni officio
priuatus; quomodo ergo potuit exercere actus ordinatio-
nis? Respondetur: non valuisse Theodorum etiam vt Le-
gatum priuare Wilfridum facultate quam ab ipsomet Pon-
tifice immediate acceperat; non enim eousque extenditur
potestas

potestas Legati. 2. Theodorus iniuriosè & violenter sine iusta causa spoliavit Wilfridum suis officijs, quemadmodum tradunt Historiæ Anglicanæ, nominatim Malmesburienfis lib. 3. de gestis Pontificum Angl. priuatio autem iniusta non priuat verè. Adde sedem Apostolicam Wilfridum quantumlibet accusatum nunquam condemnare voluisse, imo pro eo sententiam tulisse, exemptum declarasse. 3. Theodorus ante mortem suam pœnitens de actis in S. Wilfridum eum restituit in integrum quantum ex parte sua poterat; ita Malmes. qua mutatione, posito quod priuatus fuisset, reuixit potestas in Wilfrido.

Ad ornatum Chronologiæ consecrationis Swibertinæ idem Marcellinus hæc in fine cap. 10. *Sed S. Swibertus ordinatus fuit anno 4. Iustiniani Imperatoris piissimi &c.* Quibus clarum parachronismum admittit. Demus S. Swibertum ordinatum anno 695. non tamen ideo fuit ordinatus anno 4. Iustiniani, sed potius 10. sequenti enim 696. iuxta Onuphrium, Iustinianus imperio exiit à Leontio truncatis naribus in Chersonesum relegatus cum ferme 10. integris annis imperasset. Et quamvis sit aliqua discrepantia inter Onuphrium & Baronium de relegatione Iustiniani & initio imperij à Leontio inuasi (hoc illud signante anno 694. altero anno 696.) saltem in hoc omnes conueniunt annum 695. quo ordinat Marcellinus S. Swibertum, esse plusquam quartum, quintum, sextum, aut septimum Iustiniani. Quinimò iuxta calculum Baronij S. Swibertus si ordinatus anno 695. non est ordinatus Iustiniano, sed Leontio annum 2. regnante qui inuaserit imperium anno 694. pulso Iustiniano.

Insistendo demum nostræ sententiæ, scilicet S. Swibertum inauguratione sacram suscepisse anno 693. consequenter statuendum eam accepisse anno octauo Iustiniani iuxta

Z

Onuphrium

Onuphrium quem libentiùs hîc sequimur (quanquam secundû Baronium anno nono) indiçtione 6. ciclo solariz. lunari 10. littera Dominicali E. in qua recolitur festû S. Bartholomæi Apostoli 24. Augusti. Vnde hinc pro nostrâ argumentum sumere licet ex ipsomet Marcellino: consecrationes Episcopales præstantur ex præscripto Canonum die Dominica; atqui asserente Marcellino consecratus est S. Swibertus festo Apostoli Bartholomæi; festum autem Apostoli incidit in Dominicam anno 693. non 695. ergo recte ponitur eius consecratio anno 693. non 695. Hinc non debet quis nos temeritatis arguere quasi nouam sententiam proponeremus. Non nostra est, Bedæ est: non noua est, vetus est, licet latuerit. Plus debet valere coætaneus pænè oculatus testis Beda, quam Marcellinus erroribus ut pannis oblitus. Neque potest obijci surrepsisse supra apud Bedam c. 9. errorem calcularium à typographis siue scriptoribus, quia, præterquam quod annum 93. plane demonstrat series contextus Bedani, dies assignati cum anno optimè quadrant; 3, enim Calendarum Iuliarum die Dominicâ (in qua Berthwaldus est Infulatus) uenit eo anno littera Dominicali existente E, non autem anno 695. quo 3. Calendarum Iuliarum numerabatur die martis, littera Dominicali C.

Pro complemento ordinationis Swiberting addit personatus Marcellinus eodem cap. Sanctum Swibertum accessisse ad S. Wilfridum tunc Episcopum Merciorum, prudentior ipso Beda dicente: *Quem ordinauit Wilfridus, qui tunc forte patria pulsus in Merciorum regionibus exulabat.* Hunc Marcellinum imitati aliqui Scriptores Sanctum Wilfridum consecratorem intitulant Episcopum Merciorum, quorum mimis satis est præpropera. Pulso enim Wilfrido anno 691. Sexvvlus erat Episcopus Merciorum

ciorum & simul Mediterraneorū Anglorum. Sexuulfo anno 692. vel sequenti mortalitatem exuente, vtriūque genti proprius donatur Episcopus: Hedda Mercijs in vrbe Licesfeldensi; Wilfridus Mediterraneis Anglis in vrbe Legecestrensi; perseueravitque vterque in suo Episcopatu vsque ad annum 704. aut 705. quo Wilfridus reconciliatus Northumbrorum Regi, Episcopus fit Hagustaldensis. Vnde Wilfridus dum Swiberto manus imponit, non Episcopus erat Merciorum, sed Legecestrensis id est Mediterraneorū Anglorum. Lege Malbesburiensem, Harpsfeldium, & tabulam Regum & Episcoporum Britanniae (est ea impressa Francofurti cum alijs Catholicis Anglicanis 1601) in qua vtriūque populo proprij sunt Pastores. Sane ipse Beda Wilfridum Episcopum Merciorum nec hīc, nec alibi intitulat: solūm dicit, qui tunc fortē patria pulsus in regionibus Merciorum exulabat, quod longe aliud est. Potius inde colligerem, ne quidem S. Swibertum inuenisse Wilfridum in propria residentia id est Legecestrensi, sed extra apud Mercios: cum enim mediterranei Angli Regi Merciorum & Mercijs essent subiecti, facile ei potuerunt ibidem euenire negotia, potius, inquam, hoc colligerem quam Wilfridum fuisse Episcopum Merciorum. Leijdenfis etiam Wilfridum non nominat Episcopum Merciorum, sed loquitur sicut Beda.

Aduerte tamen phrasim Marcellini & sequacium excusari posse, nec omnino falsam si commode accipiatur: nam apud Malmesburiensem & Harpsfeldium video Episcopium Legecestrense siue Mediterraneorum Anglorum recenseri in Prouincia Merciorum, non quod Mediterranei propriē loquendo essent Mercij, sed quia subiugati & quodammodo vniti parerent Mercijs ideoque in prouincia seu ditione Merciorum numerabantur. Erat frequens ab initio

quo Britannia in Heptarchiam coepit diuidi, quod Reges mutuos fines carperent, mutua regna inuaderent, inter quos non postremò vigilabant Reges Merciorum, ac postmodum post annum 750. excelluit Offa eorundem Rex, qui ex vicinorum finium detractione imperium tenuit amplissimum illudque in diuersos Episcopatus distribuit, ita ut invito Cantuariensi etià sedem Archiepiscopalem apud propriè dictos Mercios induceret. Distinctionem Merciorum & Mediterraneorum Anglorum lege etiam, si placet, apud Henricum Huntundoniensem, vbi vtrique Provinciae diuersus Rex scribitur, quamvis mox in vnum conuenerint.

Ad falsitatem ab historia propulsandam vtile erit hic simul annotari insignem distaxiam, quam committit idem Marcellinus initio capitis 5. in enumerandis Episcopatibus S. Wilfridi hoc modo: (*Wilfridus Episcopus Lindisfarnensis siue Augustaldensis, deinde Merciorum, nouissime Eboracensis Archiepiscopus &c.*) Primò verbis *Augustaldensis siue Lindisfarnensis* supponit vnum eundemque Episcopatum esse Augustaldensem & Lindisfarnensem, quod falsum esse differtatione 31. ostendimus. Præterea Wilfridus non fuit primò Episcopus Lindisfarnensis aut Augustaldensis specialis: fuit primò creatus Episcopus totius Northumbriae in sede Eboracensi, cui Augustaldensis & Lindisfarnensis ditiones subiacebant tanquam membra vnus capitis. Secundò verba illa, *deinde Episcopus Merciorum*, falsa sunt si intelligantur immediatè: nam antequam Mercios (ita modo loquamur) regeret, fuit Episcopus Selesiensis apud Australes Saxones.

Tertiò, *nouissime Eboracensis*: crassus error est: nouissimè enim omnium priuatus diu sede Eboracensi, donatus est Episcopatu Augustaldensi, cui & immortalis. Hinc titulos
Wilfridi

Wilfridi ordinatè sic enumerabis: Wilfridus primò factus est Episcopus totius Northumbriæ: expulsus inde Episcopus Selesiensis id est Australiũ Saxonum: restitutus, Episcopus iterum Northumbriæ per annos 5. Pulsus secundò, Episcopus Legecestrensis id est Mediterraneorum Anglorum: nouissimè aliquantisper restitutus Episcopus fit Haugustaldensis vsque ad obitum; Vir multis iniurijs aggratus, propter quas quater Cathedram mutare est coactus. Hæc te, Lector, docebunt Venerab. Beda & aliæ fidelissimæ Historiæ Anglicanæ, vt non sit opus ex turbido fonte potare.

Purgemus & illud, quod initio capitis est: *Itaque anno ab Incarnatione Dominica 677. cum S. Wilfridus Episcopus &c.* Longe verius repones 678. iuxta Venerab. Bedam, quem reliqui sequuntur. Multo peius quædam exemplaria legunt 687. inuersis, credo, vitio Scriptorum vel Typothetarum numeralibus litteris, quam tamen lectionem sequitur Guilielmus Heda & ad marginẽ Bernardus Furmerius in notis. Est verò error intolerabilis, contra quem ratio temporis manifestissimè conuincit, cum S. Wilfridus Episcopus, postquam in Frisia prædicasset, Romam venerit sub Agathone Papa, qui desijt anno 682. uel 683. testibus Onaphrio, Baronio alijsque.